

Dakako iz svega se vidi više »filozofsko-socijalističko« zaključivanje o religiji nego prava ocjena religije na temelju iskustva o religiji, o proživljavanju religije.

To je najosnovnije razilaženje između marksističkog gledanja na religiju i onog mišljenja koje je psihološko iskustveni temelj religioznog doživljavanja i filozofiranja o religiji na tom temelju.

Knjiga je pisana ili su sakupljeni podaci sabrani na taj način da knjiga intendira naučnoj interpretaciji, ali ne i naučnoj akribiji — gdje gdje netočno citirano. Sam smisao sabranih stvari doima se — to uostalom proizlazi iz klasika marksizma — da se svakako mora napustiti vjera, religija i mora se povjerovati marksizmu. Vjera u Boga, religija u Boga mora se zamijeniti religijom u riječ čovjeka. To će svakako biti najveći nedostatak i mišljenja klasika marksizma i sakupljenih tekstova.

Josip Kribl

Gilbert de Mouël, BOG U METROU, Kršćanska sadašnjost Zagreb, 1978, 129 stranica.

Gilbert Le Mouël na humorističan način u obliku pjesme opisuje Božje putovanje metroom u Parizu. Bog je saznao preko svojih specijalnih službi što se sve zbiva na zemlji, što se samo u jednom tjednu, na primjer, zbilo u pariškom metrou, pa je odlučio sići na Zemlju, u metro, da sam izvidi situaciju. Svetom Petru reče: »Neka se nitko ne uznemirava. Odlazim na vikend. Za moje odsutnosti snađi se kako najbolje znaš!« (str. 9). I Bog je incognito, kao tat, u drndavu i klimavu vlaku, u drugom razredu, stisnut između mlade prodavačice koja je čitala *Nas dvoje* i bankovnog činovnika koje je gatao roman *Pljačkaši velikog stila*, putovao (dakako bez karte, i promatrao ljude. Pisac opisuje razne susrete Boga s ljudima. To su scene u kojima se ljudi tako prostodušno i jednostavno ponašaju, ljudi opterećeni svojim svakodnevnim brigama, ljubavima, radostima, naporima... Bog se svugdje petlja, miješa se u tuđi razgovor, tumači kad treba nešto protumačiti, pomogne kad treba nešto pomoći, tako ljudski, a opet tako božanski. Pisac je nadahnut mnogim biblijskim crtama Boga. Bog se svugdje gura, među ljude, pa i u bračni krevet, u koji ipak

»Bog odbije leći da ne bi muškarca i ženu rastavio čak ni za jednu noć«. (str. 112—113) Negdje Bog nešto donosi ili odlazeći nešto namjerno zaboravlja (pulover, pojas, lulu, nožić pa i svoj notes s adresama, str. 122). Doima se rastrešeno, kao pravi pjesnik. Djecu ljubi u lice, za zaljubljenine gradi klupe, sjedne sasvim uz mladu, elegantnu i napiriranu (možda i malo previše) ženu i ne trepne okom (str. 22—23). Imena onih koji mu učine koje dobro djelo (ime biljeterke koja mu gurnu kartu besplatno u ruke, ime Ruisa koji mu plati ručak, itd.) upisuje u svoj notes da im u određeno vrijeme stotruko vrati. Zao mu je čovjeka kojega su policajci upravo uhvatili i odveli policijskim kolima jer zna kako će ga izmlatiti. Sve te razne scene podsjetile su ga na muku, onu muku koju je sam proživio jednog vikenda kao što je ovaj. Vidio je suze i patnje, naslutio muke i tjeskobe, ali i tihe radosti i skromne sreće. Na kraju sve je to obavijeno velikom tajnom, tajnom koju ćemo znati u vječnosti: *davati onaj dio sebe koji je drugima potreban da bismo bili zajedno sretni, svi zajedno uvijek sretni.*

Adalbert Rebić

Carmen Bernos de Gasztold, MOLITVE IZ KORABLJE I KORAL ŽIVOTINJA. S francuskog preveo Mirko Polgár. Izdala KS, Zagreb 1978. Str. 136, Cijena

Ovih gotovo šezdeset molitava francuske pjesnikinje Carmen Bernos de Gasztold u izdanju Kršćanske sadašnjosti predstavlja ugodnu novost na našem crkvenom knjižarskom tržištu. Za ovo djelo mnogo govori već i to da je jedno izdanje u Americi bilo u nekoliko dana razgrabljeno. Ono ima i posebnu vrijednost, jer je riječ o molitvama. Sve se više zapaža da današnji čovjek otkriva ponovno molitvu. Postoje vremena u kojima se pojedini aspekti čovjekova života oporavljaju i produbljuju. Čovjek, name, nikad nije čitav. On je fragmentaran. Tako je to i s Crkvom. Nakon teološkog traženja, nakon liturgijskog obnavljanja, nakon pretkoncilskog i pokoncilskog vremena kao da dolazi vrijeme molitveno.

No, specifična novost ove knjižice jest da je riječ o molitvama koje su neobične. Molitvama o životinjama. Osim jedne molitve, koju moli Noa,

sve druge izgovaraju najrazličitije životinje. Neobično, kažemo. Molitva je, naime, stav samo razumna, svjesna bića. Molitva je razgovor s Bogom, uspostavljanje veze s Izvorom postojanja. Moliti zato može u prvom redu čovjek. U tom kontekstu shvatljiva je ova zbirka. Ona nam pruža doživljaj odnosa životinjskog svijeta prema Bogu. No, to nije doživljaj životinja, nego čovjeka. Čovjek moli preko životinja, zapravo on moli u ime životinja. Teološki je to osnovano, jer »znamo da sva stvorenja zajedno uzdišu i da se sva skupa nalaze u porođajnim mukama sve do sad. Jer, cjelokupno stvorenje ustrajno iščekuje objavljivanje sinova Božjih — stvorenje naime bijaše podvrgnuto ispraznosti... u nadi da će se i samo stvorenje osloboditi ropstva raspadljivosti da sudjeluje u slobodi slave djece Božje«. Upravo to propinjanje životinja za slobodom i otkupljenjem nastoji izraziti ta pjesnikinja u molitvama ovdje sabranim.

Knjiga ima dva dijela. To su u stvari dvije zbirke pjesama koje su ovdje stopljene u jedno. Same molitve ili pjesme su raznobojne. Ponešto u sebi raskidane. Ne uvijek jednako izvorno nadahnute. Ponekad prekinute upravo kad očekujemo iznenađenu misao. No, zato su ponekad dragocjene kao biser. Otkriju horizonte koji su dugo u nama bili tek naslućivani. Ponekad osjetimo djetinju dušu pjesnikinje, kako ulazi u život životinje i iz nje vadi slavu Stvoritelju, ali i čovjeku otkriva bogatstvo nesvjesna života. Naravno, ponekad nas pjesme ostave prazne. Nije uvijek krivnja na njima. Čitati ih treba polagano. Vraćati se uvijek iznova njima. Doživljavati ih ne samo razumom nego i maštom i srcem. U tom pak izvanredno dobro služe ilustracije u knjizi s vrlo sugestivnim crtežima životinja. Knjiga djeluje kao veoma impresivna slikovnica.

Izdajući tu knjigu KS je ispunila jednu prazninu u duhovnom ozračju našeg podneblja.

Tomislav Ivančić

Marijan Jelinić, ŽIVOT ZA DRUGE.
Izdaje župni ured katedrale Pula,
1978, str. 176.

Knjiga »Život za druge« jest životopis dvadeset i trogodišnjeg mladića iz Istre, Egidija Bulešića. Pisac tog životopisa, istarski župnik Mari-

jan Jelinić, smatra da su u tom mladiću mladi našeg vremena dobili svoj putokaz. Egidije, naime, može biti uzor kako se vladati prema braći i sestrama te prema kolegama, kako raditi i studirati, kako se odmarati i veseliti, kako vjerovati, trpjeti i ljubiti. Jednom riječju: kako živjeti i kako umrijeti, odnosno kako biti sretan. U Italiji je prodano oko sto tisuća primjeraka životopisa tog mladića. Autor tog djela, inače prijatelj i poznanik Egidijevih rođaka i prijatelja, ponukan je tom glasovitošću Egidijevom, zatim osjećajem da suvremeni radnici traže i u takvim ljudima uzore te napokon time, što je riječ o našem čovjeku »kojega stranci više znaju cijeniti nego mi«, da i našem čitateljstvu pruži detaljniji životopis tog vjernički uzorna mladića.

Knjiga nije pisana tematski nego faktografski. Autor nije išao za tim da prikaže ono u čemu je ili bi mogao Egidije biti uzor, nego je slijedio gotovo dan za danom njegov život. U sklopu tog svagdašnjeg i nimalo neobičnog života jednog mladića pomalo blijedo izlazi ono što je autor htio malo »glasnije« izreći. Možda je u tome inače nedostatak mnogih tradicionalnih životopisa. Iako je bez tog svagdašnjeg okvira teško pokazati ono nesvakidašnje, milosno i specifično u životu vjerskih uzora, ipak baš ta svagdašnjica opisana, skriva vidik prema onome što Bog progovara ne samo tom čovjeku nego svima koji dođu s njim u dodir. Mnogstvo materijala, naime, kao da upije u sebe i učini nevidljivim ono izvanredno. Nije i ne mora biti cio čovjekov život znak odozgo. Znakovitost se obično događa u nekom trenutku života ili nekom periodu. Taj period onda baci praštajuće svjetlo na prošli život i odlučuje o novosti i znakovitosti budućeg. Da bi se stoga pravilno prikazao uzor u vjeri potrebno se usredsrediti baš na tu znakovitost koju Bog čini u pojedinim ljudima. Ne treba uvijek tražiti razloga za svetost u čovjekovu djetinjstvu, ili čak prije toga, jer ona kolikogod može biti potpomognuta okolinom, nije ništa nasljedno, nego slobodan Božji dar.

Prema onome kako nam prikazuje M. Jelinić, Egidije je imao bogat život. Sin radnika, rođen u Puli, počeo je i sam očevim putem. Bit će naučnik, a onda i mornar. Osjetit će što je nezaposlenost, što je rad i studij, što štrajk i revolucija, što mladost i